

Onderzoek Verbonden Partijen

ons kenmerk
team RGBAMO
steller Smeets/Schreur/van
Onna/Lamberts
doorkiesnummer +31 77 3596279
datum mei 2020

Voorwoord

Voor u ligt het, op grond van het door u vastgestelde controlplan en de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Venlo 2005, resultaat van ons onderzoek naar verbonden partijen.

In het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) wordt een verbonden partij gedefinieerd als een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Welnu, daar hebben we er in de Venlose context een behoorlijk aantal van, die allemaal invulling en/of uitvoering geven aan (delen van) het gemeentelijk beleid. De verschillende verbonden partijen verschillen onderling sterk in hun verschijningsvorm, omvang en uiteraard in werkkerrein. De vorm en inhoud is namelijk sterk afhankelijk van hetgeen er, gegeven het specifieke takenpakket van de betreffende organisatie, nodig is. Eén ding hebben ze wel met elkaar gemeen, ze staan weliswaar op zekere afstand van onze organisatie maar ze dragen allemaal in aanzienlijke mate bij aan de kwaliteit van wonen, leven, werken en recreëren in Venlo.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
1.1	Opzet onderzoek.....	1
1.2	Afbakening onderwerp.....	1
1.3	Normenkader en onderzoeksvragen.....	2
1.4	Werkwijze.....	4
2	Algemene bevindingen.....	5
2.1	Beleidskader.....	5
2.2	Het dashboard.....	6
2.3	Grip op samenwerking.....	7
3	BV Bodemzorg Limburg (BL).....	8
3.1	Factsheet Bodemzorg.....	8
3.2	Accounthouderschap.....	8
3.3	Bestuurlijke betrokkenheid.....	10
4	GR Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).....	11
4.1	Factsheet.....	11
4.2	Accounthouderschap.....	11
4.3	Bestuurlijke betrokkenheid.....	12
5	BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (BOGV).....	14
5.1	Factsheet.....	14
5.2	Accounthouderschap.....	14
5.3	Bestuurlijke betrokkenheid.....	16
6	Modulaire GR Sociaal Domein (MGR).....	18
6.1	Factsheet.....	18
6.2	Accounthouderschap.....	18
6.3	Bestuurlijke betrokkenheid.....	19
7	Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz (Omnibuzz).....	21
7.1	Factsheet.....	21
7.2	Accounthouderschap.....	21
7.3	Bestuurlijke betrokkenheid.....	22
8	GR Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN).....	24
8.1	Factsheet.....	24
8.2	Accounthouderschap.....	24
8.3	Bestuurlijke betrokkenheid.....	25
9	Beantwoording onderzoeksvragen.....	27
9.1	Actualiteit dashboard.....	27
9.2	Volledigheid dashboard.....	27
9.3	Informatievoorziening en verantwoording.....	28
9.4	Toetsing nieuwe samenwerkingsverbanden.....	28
9.5	Implementatie nieuwe werkwijze.....	29

10	Conclusies.....	31
11	Aanbevelingen.....	33
Bijlage 1.	Onderzoeksverantwoording.....	34
Bijlage 2.	Opdrachtformulering.....	35
Bijlage 3:	inventarisatie actualiteit dashboard.....	37
Bijlage 3:	Grip op Samenwerking.....	40

1 Inleiding

1.1 Opzet onderzoek

Op grond van artikel 213a van de Gemeentewet en de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Venlo 2005 is het college van B&W gehouden jaarlijks onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het 'door u gevoerde bestuur', i.c. de uitvoering, resultaten en effecten van het vastgestelde beleid.

Van de resultaten van dit onderzoek dient het college verslag uit te brengen aan de gemeenteraad. Daarnaast dient de rekenkamercommissie tijdig ingelicht te worden over de gekozen onderzoeksonderwerpen. Het doel van dit wetsartikel was dat gemeenten doelmatiger en doeltreffender zouden gaan werken en dat de publieke verantwoording over het werk van de gemeente zou worden versterkt.

In het controlplan 2019 zijn twee 213a-onderzoeken opgenomen, waaronder het onderhavige onderwerp. Op 2 juli 2019 heeft het college van B&W de opdrachtformulering vastgesteld, die integraal is opgenomen in bijlage 2.

Het doel van het onderzoek verbonden partijen is inzicht te verschaffen in de mate waarin sprake is van een adequate sturing- en toezichtrol vanuit de gemeente, zoals dat beoogd was bij de actualisering van het beleidskader in 2016. Ook willen we inzicht krijgen in de wijze waarop de digitale samenwerkingswijzer is geïmplementeerd.

1.2 Afbakening onderwerp

Het is essentieel om te benadrukken dat het onderzoek zich richt op de **interne** sturing en beheersing van verbonden partijen binnen de gemeentelijke organisatie. Dit wil zeggen dat het opereren en de bedrijfsvoering van de betreffende samenwerkingsorganisaties niet binnen de scope van dit onderzoek vallen.

De gemeente Venlo participeert in 36 verschillende samenwerkingsverbanden. Omdat het onmogelijk is om deze allemaal diepgaand in het onderzoek te betrekken, hebben wij een zestal verbonden partijen geselecteerd die we in het onderzoek betrekken:

- Veiligheidsregio Limburg-Noord;
- BsGW;
- Modulaire GR Sociaal Domein Limburg-Noord;
- Omnibuzz;
- BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo;
- BV Bodemzorg Limburg.

Deze selectie is gebaseerd op de criteria politiek/bestuurlijke impact, financieel belang/risico en aandeel van de gemeente Venlo in de GR. Daarnaast hebben we ook gekeken naar een spreiding over de verschillende beleidsvelden en gemeentelijke organisatie. Daarom hebben we niet alleen de "grote" GR's gekozen, maar ook een wat kleinere (Bodemzorg).

1.3 Normenkader en onderzoeksvragen

Eind 2016 heeft de raad¹ het beleidskader voor verbonden partijen geactualiseerd. Met deze 'Digitale Samenwerkingswijzer Venlo' heeft de raad bekrachtigd dat wij willen toewerken naar een betere samenwerking, naar betere sturing en control van samenwerking en naar een goed overzicht van de samenwerkingsverbanden waarin wij participeren.

Hoofdvragen onderzoek:

1. Op welke wijze geeft de gemeente sturing aan en houdt de gemeente toezicht op de samenwerkingspartners?
2. In welke mate is de digitale samenwerkingswijzer in de organisatie geïmplementeerd en werkt deze conform de uitgangspunten?

Normenkader en onderzoeksvragen

De volgende onderdelen en bepalingen uit het beleidskader 'Digitale samenwerkingswijzer' vormen het normenkader waaraan wij de bevindingen uit het onderzoek zullen toetsen². Per onderdeel zijn tevens de onderzoeksvragen geformuleerd (deze zijn *cursief* gedrukt).

1. Er is voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie een actueel overzicht van (in ieder geval) de belangrijkste samenwerkingsverbanden.

Vraag:

¹ Raadsbesluit nr. 2016-74 d.d. 30-11-2016.

² Bronnen: Digitale samenwerkingswijzer (www.venlo.samenwerkingswijzer.nl), Handreiking 'Evaluatie en monitoring van samenwerking', raadsvoorstel nr. 2016-74 d.d. 30-11-2016.

Hoe actueel is de informatie op dit moment (peildatum 1 november 2019) in het digitale dashboard?

Deze toets passen we toe op alle samenwerkingsverbanden in het digitale dashboard.

2. Het is van belang om de aangegane samenwerkingsverbanden te monitoren. Hiervoor wordt een digitaal dashboard ingericht waarin per samenwerkingsverband inzicht wordt gegeven in:
 - Het doel van de samenwerking (de maatschappelijke opgave).
 - Hoe getracht wordt dat doel te bereiken (de beoogde resultaten).
 - Welke middelen daarvoor worden ingezet (de begrote kosten).
 - Welke risico's mogelijk kunnen optreden.
 - De voortgang, de feitelijk gerealiseerde resultaten die zijn bereikt en de feitelijke kosten.

Vragen:

- *Zijn de bovenstaande gegevens in het digitale dashboard opgenomen?*
- *Worden de samenwerkingsverbanden periodiek op een passende wijze geëvalueerd?*
- *Geeft deze evaluatie inzicht in de bereikte resultaten, kosten, risico's, en de mate waarin de samenwerking beantwoord aan de motieven die aanleiding waren voor de samenwerking?*

Deze vragen worden toegepast op de 6 geselecteerde samenwerkingspartners³.

3. Vanuit de samenwerkingsverbanden vindt actieve verantwoording plaats van de inzet en de resultaten.

Vraag:

Is de informatievoorziening en verantwoording (vanuit het samenwerkingsverband) tijdig, volledig en relevant om sturing en controle (door de gemeente) mogelijk te maken? Deze vraag wordt toegepast op de 6 geselecteerde samenwerkingspartners.

4. Naast de bestaande samenwerkingsverbanden bevat het beleidskader tevens de uitgangspunten en richtlijnen voor het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden.

Vraag:

Zijn er sinds 2016 nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan en zijn deze getoetst aan de in de samenwerkingswijzer opgenomen uitgangspunten:

- a. *Wat is de inzet van samenwerking? Wat vinden we belangrijk?*
- b. *Wat willen we bereiken? Met wie?*
- c. *Hoe realiseren we een goede samenwerking?*

5. Het streven was destijds om de nieuwe werkwijze in 2018 volledig geïmplementeerd te hebben.

Accounthouders zouden getraind worden om hun rol goed te kunnen vervullen, mede aan de hand van het "afwegingskader en gereedschapskist voor de governance van samenwerking". Deze rol is:

- integraal projectleider ten aanzien van de inhoudelijke opgaven die met de samenwerking gemoeid zijn;

³ De geselecteerde samenwerkingspartners zijn: Veiligheidsregio Limburg-Noord, BsGW, Modulaire GR Sociaal Domein Limburg-Noord, Omnibuzz, BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en BV Bodemzorg Limburg.

- financiële en juridische aansturing van en controle op het samenwerkingsverband;
- faciliteren van een kwalitatief goed politiek-bestuurlijk proces;
- leidinggeven aan het benodigde (interdisciplinaire) team dat bij de samenwerking betrokken is.

Vragen:

- *Is er een implementatieplan opgesteld? Cq vastgesteld?*
- *Wat hield dat implementatieplan in?*
- *Is erin voorzien dat de accounthouders getraind zouden worden? Is dit ook gerealiseerd?*
- *Wat is er na de workshops voor accounthouders gebeurd? Zijn de rollen voor accounthouder vastgelegd?*
- *(Hoe) weten de accounthouders wat van hun verwacht wordt? Wat hun rol is?*
- *Is het ook een taak voor de accounthouder om zicht te houden op ontwikkelingen bij de samenwerkingspartner? (bijv. Uitbouw en doorontwikkeling van de MGR voor het SD.*

N.B. Gelet op de doelstelling van het onderzoek betrekken we de voorschriften ten aanzien van Verbonden Partijen uit de BBV en onze gemeentelijke verordeningen niet in dit onderzoek.

1.4 Werkwijze

Conform de vastgestelde onderzoeksopdracht is het onderzoek intern uitgevoerd. Bestuurlijk opdrachtgever is wethouder Roest, ambtelijk opdrachtgever is de concerncontroller, opdrachtnemer is de strategisch adviseur beleid/ beleidscontroller. Het onderzoek is uitgevoerd door de opdrachtnemer in samenwerking met de juridisch controller en twee businesscontrollers.

We zijn gestart met een documentenonderzoek.

We hebben de relevante stukken verzameld, waaronder de raadsbesluiten m.b.t. de digitale Samenwerkingswijzer. Uiteraard hebben we ook het digitale dashboard “Samenwerkingswijzer.venlo.nl” onderzocht en interne werkinstructies en richtlijnen. Van de 6 geselecteerde samenwerkingspartners hebben we de volgende documenten bestudeerd:

- De meest recente begroting (2018 en 2019);
- De meest recente jaarrekening (2017 en 2018);
- Het raadsbesluit m.b.t. de oprichting c.q. deelname van Venlo aan de GR (voor zover dit traceerbaar was⁴).

Vervolgens hebben we interviews gehouden met de verantwoordelijke ambtelijke accounthouders en de bestuurlijk verantwoordelijke portefeuillehouders van de 6 samenwerkingsverbanden.

Voorzien was om het onderzoek uit te voeren in het 4^e kwartaal van 2019. Door diverse onvoorziene opdrachten aan medewerkers van de Concernstaf waren wij genoodzaakt om de interviews in januari en februari 2020 te houden. Hierdoor is de rapportage van het onderzoek doorgeschoven naar maart/april 2020.

⁴ Sommige samenwerkingsverbanden zijn meer dan 20 jaar geleden aangegaan.

2 Algemene bevindingen

2.1 Beleidskader

Het beleidskader is vastgesteld door de raad in november 2016 (raadsvoorstel nr. 2016-46) inclusief het digitale dashboard.

De 'samenwerkingswijzer Venlo' behelst niet alleen een nieuw (breed) beleidskader op sturing en control van samenwerkingspartners, maar ook een daarbij behorende organisatie en werkwijze. Tevens biedt de 'digitale samenwerkingswijzer Venlo' een toegankelijke data bank en dashboard van de bestaande samenwerkingspartners voor uw raad, ons college en de ambtelijke organisatie.

- Raadbesluit d.d. 30-11-2016:
Met de 'Digitale Samenwerkingswijzer Venlo' willen wij toewerken naar betere samenwerking, naar betere sturing en control van samenwerking en naar een goed overzicht van de samenwerkingsverbanden waarin wij participeren. De samenwerkingswijzer kijkt naar alle vormen van samenwerking. Deze beperkt zich daarmee niet alleen tot 'verbonden partijen' (conform Besluit Begroting en Verantwoording), maar richt zich ook op samenwerking met (zware) maatschappelijke partners en op onze regionale samenwerkingsverbanden.
- Definitie samenwerkingspartner.
Met samenwerkingspartners worden bedoeld⁵:
 - alle verbonden partijen (cf BBV); zijnde privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin we een bestuurlijk én financieel belang hebben maar ook
 - (zwaar) gesubsidieerde instellingen (> € 0,25 mln/jaar) die een belangrijke unieke maatschappelijke functie vervullen.
- Rol accounthouders.
Voor elk samenwerkingsverband is een interne accounthouder aangewezen. De interne accounthouders hebben een cruciale rol als het gaat om het monitoren van samenwerkingspartners en het ontsluiten van relevante informatie voor college en raad. De accounthouder is de linking pin tussen gemeente en samenwerkingspartner(s). De rol van accounthouder is in het DMT van 20 maart 2017 vastgesteld (zie aanvullend ook het DMT besluit van 29-3-2017). In de workshops voor de accounthouders is deze ook toegelicht.

De interne accounthouder is verantwoordelijk voor het actueel houden van het digitale dashboard. De interne accounthouder fungeert in feite als een integraal projectleider ten aanzien van:

- de inhoudelijke opgaven die met de samenwerking gemoeid zijn;
 - de financiële en juridische aansturing van en controle op de samenwerkingspartner;
 - het faciliteren van een kwalitatief goed politiek- bestuurlijk proces, o.a. door middel van het actueel houden van het dashboard samenwerking (hier worden nog instructie bijeenkomsten voor georganiseerd);
 - het (waar nodig) aansturen van het benodigde (interdisciplinaire) team dat bij de samenwerking betrokken is.
- Implementatieplan.

⁵ DMT 20-3-2017.

In 2017 is een implementatieplan opgesteld, maar dit heeft geen formele status. Het is destijds wel besproken met de ambtelijk opdrachtgever. Dit implementatieplan voorziet o.a. in het actualiseren van het overzicht van samenwerkingspartners, het vullen en actueel houden van het digitale dashboard en de rol en werkwijze van de interne accounthouders.

2.2 Het dashboard

- **Omvang verbonden partijen.**
Het aantal samenwerkingsverbanden van de gemeente Venlo is 36 (begroting 2019), onderverdeeld in 12 gemeenschappelijke regelingen, 11 vennootschappen of coöperaties, 3 stichtingen en de rest “overig”.
De totale uitgaven aan de verbonden partijen bedragen circa € 44 miljoen (begroting 2019). Dit bedrag is exclusief de uitgaven aan de grote gesubsidieerde instellingen (bijna € 8 mln.) en exclusief onze inbreng in het kapitaal van de diverse vennootschappen waarin wij participeren (aandelenbezit). De totale uitgaven aan verbonden partijen op jaarbasis is circa 12% van het begrotingstotaal.
- **Actualiteit dashboard.**
Twee keer per jaar wordt als onderdeel van de P&C-cyclus een uitvraag in de organisatie gedaan om alle gegevens te actualiseren ten behoeve van de paragraaf verbonden partijen (bij de begroting en de jaarrekening). Dit is verplicht conform de BBV.

Wij hebben de digitale samenwerkingswijzer op peildatum 1-11-2019 onderzocht en de bevindingen daarvan zijn integraal opgenomen in [bijlage 3](#). Korthedshalve verwijzen wij naar de bijlage.

2.3 Grip op samenwerking

In september 2019 hebben de raadsgriffiers in de regio Noord-Limburg een document uitgebracht waarin zij, op basis van een reeds in 2016 op verzoek van de gemeenteraden gestart initiatief, een aantal spelregels hebben opgenomen. In dit document wordt ook het hiervoor vermelde dashboard aangehaald. En hoewel dit document formeel geen status heeft biedt het een aantal handvatten die bij de verdere versterking van de grip op verbonden partijen ondersteunend kunnen zijn.

In dit document worden een viertal actiepunten benoemd, waarvan er overigens, behoudens het dashboard, drie van de vier op dit moment niet zijn geïmplementeerd.

1. De invoering van een kaderbrief (afgeleide van de kadernota) die door de GR-en aan de raden wordt aangeboden met de mogelijkheid om ook hierop een inhoudelijke reactie in te brengen (gelijkluidend aan de opzet voor de zienswijze-procedure). In de kaderbrief wordt op hoofdlijnen het beleid en de financiële kaders beschreven in een meerjarig perspectief. Hierdoor worden de gemeenteraadsleden meer aan de voorkant betrokken bij de te maken beleidskeuzes en de financiële kaders voor de uitvoering van dit beleid. Er is door de griffiers zelfs een format ontwikkeld.
2. Werken aan een verbeterde informatievoorziening van de gemeenschappelijke regelingen naar de raden. Informatie is tijdig, toegankelijk en eenduidig. Met name wordt hier door griffiers verwezen naar het Regionaal Dashboard Samenwerking, waarop alle relevante informatie te vinden is over de 5 grote GR-en in Noord Limburg.
3. De invoering van een regionaal afgestemde P&C cyclus met als doel een eerdere verzending van de stukken en daarmee een verbeterde positionering van de gemeenteraden. Inzet is om regionale uitwisseling rond zienswijzen mogelijk te maken en de onderlinge samenwerking tussen partijen te vergroten.
4. Onderzoeken van de mogelijkheid om te komen tot centrale afspraken over prijsindexeringen en loonstijgingen.

3 BV Bodemzorg Limburg (BL)

3.1 Factsheet Bodemzorg

Bodemzorg Limburg (tevens aangeduid als Nazorg) is een Besloten Vennootschap (BV) waarin alle Limburgse gemeenten participeren en is opgericht in 1998.

Doel:

1. in Limburg gezamenlijk de risico's te dragen m.b.t. voormalige stortplaatsen.
2. mogelijkheid bieden aan gemeente om eigendom en beheer van een voormalige stortplaats over te dragen aan de BV.

Wethouder A. Roest is lid van de Algemene Ledenvergadering (ALV).

Jaarlijkse bijdrage Venlo: € 25.000.

Bevindingen uit begrotingen en jaarstukken:

Jaarverslag 2018

- Bodemzorg heeft 14 locaties in beheer.
- Hiervoor is een voorziening van € 26,1 mln. beschikbaar, gebaseerd op een risicoschatting per locatie.
- In 2018 zijn geen locaties overgenomen.
- Rendement op beleggingen 3,8% **negatief** (norm / taakstelling: 4,5% positief).
- Er is een beleggingsstatuut vastgesteld waarin voorwaarden mbt beleggingen staan.
- Negatief resultaat € 1,96 mln. (door negatief rendement).
- Mede daarom nu bezig met aanleg van zonneparken.
- (Winst-)waarschuwing voor rendement op beleggingen komende jaren.
- Totale bedrijfsvoeringskosten € 465.000.

3.2 Accounthouderschap

De samenwerking is ontstaan begin jaren '90 vanuit AVL (Afvalverwijdering). AVL Nazorg BV was een dochter van AVL Sturing. AVL Sturing is vervolgens door diverse fusies overgegaan in Essent. AVL Nazorg BV maakte geen onderdeel uit van de fusies. Eind jaren '90 zijn de Provincie en de Limburgse gemeenten aandeelhouder geworden en is de formele naam veranderd in Nazorg Limburg BV. De Provincie is in de loop der jaren (omstreeks 2007/2009) uitgetreden en heeft toen haar aandelen om niet afgestaan aan de BV.

De accounthouder is sinds augustus 2015 accounthouder van Bodemzorg. Er is weinig informatie terug te vinden in de archieven van vóór die tijd en er was geen overdrachtsdossier.

Normaliter ontvangt de accounthouder 1x per jaar stukken van de BV voor de aandeelhoudersvergadering (ava). Hij vormt dan zelf een beeld daarover en legt de stukken voor aan de financieel en juridisch adviseur. Vervolgens agendeert hij de stukken met adviezen voor het UO met wethouder Roest, die daarna (voorafgaande aan de ava) naar het college gaan.

De informatie vanuit de BV beperkt zich tot de jaarlijkse stukken voor de ava. Verder ontvangen wij niet of nauwelijks input, de accounthouder heeft nauwelijks contact met de BV, alleen via de mail. Er worden geen begrotingen voorafgaand aan het nieuwe kalenderjaar aan de deelnemers gestuurd, deze wordt vastgesteld door de Raad van Commissarissen.

De deelnemende gemeenten hebben geen eigen (ambtelijk/ bestuurlijk) voorbereidings-overleg. Er was ooit een aandeelhouderscommissie, maar die komt niet meer bij elkaar. Deze commissie hield zich o.a. bezig met de beoordeling van de – voor overdracht - aangedragen voormalige stortplaatsen. Getoetst werd of deze locaties voldeden aan de voorwaarden voor overname. Overdracht van locaties vindt plaats indien uit een zogenaamd Besluit Ernst & Spoed blijkt dat er geen saneringsverplichting geldt danwel dat degene die de locatie overdraagt die saneringsmaatregelen heeft uitgevoerd.

Nazorg Limburg beheert twee locaties die in Venlo zijn gelegen. Het betreft de Geliskensdijkweg (overgedragen door gemeente Venlo) en de Wambachgroeve (overgedragen door Attero). Deze locaties kennen evenwel geen risico/ verplichtingen (meer) in de zin van de Wet bodembescherming.

De indruk bestaat dat de BV vooral zijn eigen koers wil varen. Voor het berekenen van de nazorgkosten gebruikt men modellen die zijn gemaakt om de beheerkosten van recent gesloten stortplaatsen te bepalen.

Op dit moment wordt onderzocht of de samenwerking nog voldoet aan de toenmalig gestelde doelen.

De informatievoorziening vanuit de BV kwalificeert de accounthouder als onvoldoende. Er is recent een flinke lijst met kritische vragen gesteld voor de laatste ava, maar de reactie is onvolledig of er komen onduidelijke antwoorden. Er zijn geen formele afspraken met Nazorg gemaakt over de informatieverstrekking. De stukken ontvangen worden te laat ontvangen om tijdig voor te bereiden voor de ava.

Bij het opzetten van het digitale dashboard Venlo (samenwerkingswijzer) zijn vragen aan de BV gesteld over de omvang van het aandelenkapitaal en hoeveel aandelen Venlo heeft. Ook die beantwoording was onvolledig. De accounthouder is vergeten om het digitale dashboard vorig jaar te actualiseren.

Volgens de Gemeentewet moet een verbonden partij een openbaar belang dienen. Dat lijkt op gespannen voet te staan met het doel dat Nazorg nu heeft, namelijk het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Daarnaast lijkt het ook spanning op te leveren met het bodemconvenant dat is gesloten ter voorbereiding op Omgevingswet. Eén van de taken van dat convenant is waar mogelijk de nazorg te beperken. Het verzoek van Nazorg Limburg “om aan te geven of de gemeente locaties voor de nazorg wenst over te dragen” daarmee strijdig.

De laatste evaluatie van Nazorg dateert van ongeveer 2006-2009 toen de Provincie afstand deed van haar aandelen.

3.3 Bestuurlijke betrokkenheid

Wethouder Roest geeft aan dat hij het goed vindt om periodiek de vraag te stellen wat de toegevoegde waarde van verbonden partij voor de gemeente Venlo. Venlo is vaak de grootste gemeente en betaalt het meeste, dus hij vindt dat in beginsel ook de zeggenschap van Venlo naar verhouding moet zijn. Een alternatief voor het oprichten van een

samenwerkingsverband is dat de kleinere gemeenten tegen betaling diensten van ons afnemen. De gemeente Venlo heeft immers doorgaans de meeste kennis en kunde in huis, en bovendien zit de gemeente Venlo dan zelf meer aan het roer.

Bij de BV Nazorg is de invloed van de gemeente Venlo zeer beperkt. Bovendien lijkt Nazorg voorstellen te doen die voor ons minder zinvol lijken zoals het investeren in zonneparken. Dit lijkt ook niet direct bij de doelstelling van deze samenwerking op het gebied van bodemverontreiniging te passen.

Er is slechts één keer per jaar een aandeelhoudersvergadering. Wethouder Roest woont deze vergadering bij en hij is dan zeer kritisch, hij stelt daar de kritische vragen. De vergadering wordt met de ambtelijke accounthouder voorbereid door middel van een annotatie. De stukken worden eerst in het UO voorbesproken en dan vervolgens in het college. De andere deelnemers lijken minder kritisch dan Venlo. Bestuurlijk is er geen contact.

Van de BV zelf komt vrij weinig informatie; er gebeurt relatief ook niet zo veel. De statuten voorzien niet in een regeling voor het geval een gemeente wil uittreden. Dat is een ommissie uit het verleden.

Als Venlo hebben we weinig invloed op de BV, weinig grip. Als we zaken voor elkaar willen krijgen, zullen we een lobby moeten starten. Het is de vraag of we in staat zijn om een meerderheid bij elkaar te krijgen. Dat wordt lastig.

Op dit moment vindt intern een evaluatie plaats over de samenwerking. We zijn aan het onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de BV op te heffen, of eventueel als Venlo eruit te stappen, omdat er op dit moment geen meerwaarde meer lijkt te zijn voor deze samenwerking/deelname.

4 GR Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

4.1 Factsheet

Vorm:
gemeenschappelijke regeling

Doel:

De dienstverlening van BsGW bestaat uit het heffen en innen van alle lokale belastingen namens haar deelnemers, het beheren van de authentieke basisregistraties en de uitvoering van de wet WOZ. BsGW voert deze taken uit voor haar deelnemers, zijnde gemeenten en het waterschap.

BsGW richt zich op het verder verlagen van de uitvoeringskosten voor haar deelnemers met als belangrijkste speerpunten:

- daling kosten deelnemers
- minimaal gelijkblijvende kwaliteit van de dienstverlening
- vergroting digitale dienstverlening

Wethouder A. Roest: lid AB en DB

Jaarlijkse bijdrage Venlo: € 1,7 mln (2019)

Bevindingen uit begrotingen en jaarstukken:

- BsGW volgt de realisatie van de voorzieningen van de overheidsbrede visie op dienstverlening 2020 doorontwikkeld tot de Generieke Digitale Infrastructuur van de overheid (GDI) en sluit aan bij bewezen oplossingen.
- De aanslagoplegging 2018 verliep volgens planning.
- In 2018 zijn door BsGW in totaal 509 verzoekschriften (brieven; formulieren; telefonische reacties) ingediend. Van deze 509 verzoekschriften hebben er 14 geleid tot een formele behandeling door de klachtencoördinator. Dat betekent dat 14 verzoekschriften daadwerkelijk zijn geregistreerd als klacht en als zodanig zijn behandeld en afgedaan.
- In 2018 kent BsGW twee majeure projecten. Het eerste betreft het ondernemingsplan BsGW voor de jaren 2018-2020. Het tweede betreft het eerder in dienst nemen van boventalig personeel van de voormalige 'Libel'-partijen.

4.2 Accounthouderschap

De accounthouder vervult sinds 2014 de rol van accounthouder voor de gemeente Venlo van de BSGW. In die hoedanigheid functioneert hij als contactpersoon tussen de gemeente Venlo en de BsGW. De vergaderingen van het DB vinden ongeveer vijf maal per jaar plaats, die van het AB vier maal. Er is regelmatig contact met de wethouder financiën inzake formele, P&C- als adhoc-achtige vraagstukken. Een belangrijk onderdeel in de bestuurlijke besluitvorming is het jaarlijks laten vaststellen, en de daarbij behorende coördinerende en deels inhoudelijke taken, van de belastingverordeningen (bij de begrotingsbehandelingen). Dit is onlosmakelijk verbonden met de rol als accounthouder BsGW.

De accounthouder adviseert en annoteert besluitvormingsstukken voor het AB en DB. Dit vindt plaats binnen het bestuurlijke en ambtelijke kader zoals procesmatig afgestemd tussen BsGW en de deelnemers. Hierbij wordt enerzijds de wethouder financiën geadviseerd middels een annotatie in zijn rol als DB-lid daarnaast wordt het college geadviseerd middels collegevoorstellen op de AB-stukken. Indien van toepassing worden bij inhoudelijke voorstellen adviezen opgevraagd betreffende teams (met name juridisch, financiën en steeds vaker IM). Hierbij heeft hij behoefte om intern met andere accounthouders af te stemmen en te sparren hoe dit organiseren. Waarbij hij aangeeft dat hier een rol ligt op concernniveau om dit te organiseren en coördineren. Naast bestuurlijke advisering (zowel ad hoc als besluitvorming) vindt er veelvuldig informatie-uitwisseling plaats tussen de BsGW en de gemeente Venlo op ambtelijk niveau. Hierbij is de accounthouder de spil. De basis voor de (bestuurlijke) advisering zijn de vastgestelde belastingverordeningen en de uitgangspunten zoals die zijn vastgelegd in de P&C documenten en de overeenkomsten tussen BsGW en deelnemers (o.a. specifieke voorwaarden). Sinds kort heeft hij geen toegang meer tot collegevoorstellen wat voor hem een informatiebron was voor enerzijds spiegelen met andere GR-accounts en checken of ingediende voorstellen die lokale heffingen kunnen raken niet zijn gecommuniceerd met betrokkenen (borging eigenaarschap en opdrachtgeverschap).

Er is regelmatig contact en overleg met collega's in andere gemeenten die deelnemen aan de GR (o.a. een overleg met de vier grote gemeenten van Limburg en een accounthouders-overleg bij BsGW). Hij merkt verder dat eigenaarschap en opdrachtgeverschap goed dient te worden belegd / geborgd omdat dit met name bij samenwerkingsverbanden weleens kan leiden tot misverstanden, wie is waar verantwoordelijk voor (bijv. voor beleidsmatige en strategische vraagstukken). Daarnaast merkt hij op dat bij de door BsGW uitgevoerde taken er sprake is van zowel mandatering, delegatie en attributie. In overleg met juridische zaken wordt er op toegezien dat dit conform de juridische en beleidsmatige kaders klopt. Als voorbeeld: onlangs is de GR van BsGW geactualiseerd waarbij de adviseur van juridische zaken intensief is betrokken zodat de GR voldoet aan de meest actuele juridische kaders.

De accounthouder heeft (lokaal) in CRM de dossiervorming geborgd en vult de samenwerkingswijzer zelf aan (zodra er nieuwe, geformaliseerde informatie beschikbaar is).

4.3 Bestuurlijke betrokkenheid

Sinds juni 2018 vervult wethouder Roest de rol van portefeuillehouder voor de BSGW. Hij zit er kritisch in en wil graag in gezamenlijkheid efficiënter werken.

Van de accounthouder krijgt de wethouder voor iedere vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) een annotatie op de agenda en dat worden besproken in het uitvoeringsoverleg (UO). De standpunten waartoe het college besluit worden door de wethouder in het AB ingenomen. Volgens de wethouder zit de accounthouder er scherp in.

Volgens de wethouder is de BSGW een uitvoeringsorgaan, dus wordt kritisch gekeken naar de organisatie. Vanuit dat perspectief worden ook zaken voorgelegd aan de raad. Het is voor Venlo van belang om zitting te hebben in het AB en DB, om zo invloed uit te kunnen oefenen, volgens de wethouder.

De frequentie van het DB is ongeveer tien keer jaar. Daarnaast ontvangt de wethouder ook regelmatig voortgangsrapportages, bijvoorbeeld over de transitie van het personeel.

Er zijn geen concrete afspraken gemaakt over de informatieverstrekking. Wel geeft de wethouder aan dat de informatie redelijk laat wordt ontvangen. Soms zelfs op het laatste

moment, dan is er weinig tijd voor een goede voorbereiding. Dit geldt met name voor de begrotingswijzingen, deze worden steeds apart ingebracht. De wethouder heeft aangegeven deze te bundelen en dan in een keer in te brengen.

De wethouder geeft aan voldoende informatie te ontvangen dat van voldoende kwaliteit is om zijn rol als bestuurder uit te kunnen oefenen.

Er hebben geen evaluaties plaats gevonden m.b.t. het samenwerkingsverband.

De wethouder geeft aan dat Venlo relatief weinig invloed (meer) kan uitoefenen in het bestuur. Het is wel mogelijk om een meerderheid te forceren.

Een verbeterpunt volgens wethouder zijn de hoge gerechtelijke proceskosten bij de BsGW, dat heeft een grote impact.

5 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (BOGV)

5.1 Factsheet

Vorm

Besloten Vennootschap (BV)

Doel

B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo heeft tot doel het bevorderen van de werkgelegenheid in de regio Venlo en Venray door middel van het ontwikkelen van ca. 400 ha werklandschappen. Tevens worden in het zelfde gebied 400 ha natuurlandschappen ter compensatie ontwikkeld. Als derde ambitie is geformuleerd om het gebied te verduurzamen waarbij wordt ingezet op zonne-, wind-, en geothermie-energie en het gebruik van cradle to cradle materialen.

Eind 2016 heeft de vervlechting van de diverse juridische entiteiten binnen de Noord Westhoek van Venlo plaatsgevonden. Voor het realiseren van een slagvaardige uitvoeringsorganisatie is toen de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en de BV Campus Vastgoed Greenport Venlo opgericht.

Daarnaast is om fiscale redenen de commanditaire vennootschap (cv) Campus Vastgoed Greenport Venlo opgericht i.v.m. de eigendom van de Innovatoren.

Tenslotte is begin 2019 de BV Deelnemingen Greenport/ BV Participatie opgericht. Hierin zijn de aandelen van de gemeente Venlo van de BV Ontwikkelbedrijf en de BV Campus Vastgoed ondergebracht. De gemeente is 100% aandeelhouder, waardoor deze rechtspersoon niet als verbonden partij is aangemerkt.

Wethouder

Wethouder E. Boom is bestuurslid en aandeelhouder. Wethouder A. Roest kijkt mee (4-ogen principe)

Jaarlijkse bijdrage Venlo:

Bij de oprichting van de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is een kapitaalbedrag van € 12.830.000,- ingebracht.

Bevindingen uit begrotingen en jaarstukken:

- Jaarrekening 2018:
 - o In 2018 is een omzet gerealiseerd van ruim € 42 miljoen (2017 € 64 miljoen) bestaande uit grondverkoop, opbrengsten parkmanagement en de dienstverlening aan de B.V.- en C.V. Campus Vastgoed Greenport Venlo. Het jaarresultaat uit de gewone bedrijfsvoering komt uit op € 7,1 miljoen positief (2017: € 4,5 miljoen). Het eigen vermogen is onder invloed van de jaarwinst gestegen van € 58,7 miljoen naar € 60,4 miljoen. De solvabiliteitsratio 33,7% eind 2017 naar 34,2% eind 2018.
 - o In 2018 hebben zich geen organisatorische veranderingen voorgedaan.

5.2 Accounthouderschap

De accounthouder is al vanaf 2014 betrokken. Eerst ter ondersteuning van de voormalige accounthouder en vanaf 2018 zelf als accounthouder.

De accounthouder ziet zich met name als aanspreekpunt voor de directie van de BV's. Ze bereidt de besluitvorming voor de aandeelhoudersvergadering en andere noodzakelijke besluiten in aandeelhoudersverband voor. Ook vertegenwoordigt zij de gemeente Venlo in het ambtelijk accounthouderoverleg (aamoo) waarin de directie van de BV is vertegenwoordigd alsmede de ambtelijke vertegenwoordigers van de andere organisaties die aandeelhouder zijn.

Dit overleg is m.n. ingericht om af te stemmen en geïnformeerd te blijven en de voorbereiding van besluitvorming in aandeelhoudersverband gezamenlijk voor te bereiden. Afspraak met de raad is dat na iedere aandeelhoudersvergadering de raad wordt geïnformeerd (raadsinformatiebrief). Ook de kwartaalrapportages van de BV's gaan naar het college en de raad (nadat deze ambtelijk via het aamoo zijn afgestemd). Tot op heden heeft dit niet geleid tot vragen van raadsleden. De accounthouder geeft aan dat zij het belang van de gemeente dient als aandeelhouder.

Daarnaast is de accounthouder intern het aanspreekpunt ten aanzien van beleid en projecten welke in relatie staan tot het Ontwikkelbedrijf. In dat kader is er intern een accountteam "Noordwest hoek" actief. Gelet op de huidige beheerfase vindt overleg enkel op afroep plaats. In dit overleg zitten beleidsadviseurs van het team Wonen en Leven en het team Werken en Bereikbaarheid alsmede de bedrijfsvoeringadviseurs op het gebied van financiën, juridisch en treasury. Bij de voorbereiding van aandeelhoudersvergaderingen worden waar aan de orde deze leden ook betrokken in de advisering.

De informatiestroom loopt hoofdzakelijk via het aamoo. Veelal gaat het dan om informatie vanuit de directie van de BV's Er is geen directe informatiestroom vanuit de raad van commissarissen. Intern krijgt de accounthouder informatie uit de ruimtelijke - economische hoek (strategisch beleidsadviseur), de procesmanager ruimtelijke ontwikkelingen Greenport of van de portefeuillehouder zelf.

Iedere vier weken ontvangt de accounthouder informatie via het aamoo. Of van de directie als daar eerder aanleiding toe is. In de statuten staan afspraken hierover.

Twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering. Op grond van de statuten dienen de stukken twee weken vóór de vergadering te worden aangeleverd door de directie. Dit is te kort om te zorgen voor een goede voorbereiding van de besluitvorming. Daarom is de werkafpraak gemaakt om reeds met concept-stukken te werken en deze vier weken van tevoren aan te leveren. Ook dan is het gezien de afstemming met de andere aandeelhouders en de interne advisering en voorbespreking van de stukken vaak nog steeds erg krap. Via het aamoo wordt in de voorbereiding van de aandeelhoudersvergadering getracht om tot definitieve stukken te komen waarover iedere aandeelhouder positief kan worden geadviseerd.

Naast deze formele vergaderingen en documenten is er ook nog 2 tot 4 per jaar een informeel strategisch aandeelhoudersoverleg. Hieraan neemt de portefeuillehouder/ vertegenwoordiger deel. In dit overleg vindt geen besluitvorming plaats en hierop wordt scherp toegezien. Dit overleg wordt door de accounthouder samen met de portefeuillehouder voorbesproken a.d.h.v. de concept agenda. Ook vinden er bestuurlijke overleggen plaats over specifieke onderwerpen, indien daar aanleiding toe is. Ook die worden vooraf met de portefeuillehouder(s) voorbesproken.

Naast de portefeuillehouder, wethouder Boom, wordt ook wethouder Roest geïnformeerd (vier ogen principe). Ook kan het zijn dat gezien de onderwerpen andere wethouders betrokken worden.

De accounthouder geeft aan dat m.n. door het aamoo de informatiestroom goed verloopt.

Recent heeft er een evaluatie plaatsgevonden en is gekeken naar hetgeen oorspronkelijk met de samenwerking in dit gebied is beoogd (ambities/ beleidsdoelstellingen) en wat de huidige stand van zaken is (resultaten) cq. het verloop van de ontwikkeling. Dit zogenaamde Buck-onderzoek laat een positief beeld zien en van daaruit kan geconcludeerd worden dat we goed “op koers” zitten. Op enkele onderdelen zijn aanbevelingen gedaan voor de toekomst. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd en heeft dit positief ontvangen.

De accounthouder zorgt voor de opname van de informatie in de digitale samenwerkingswijzer. Ze doet dit uit eigen beweging. De financiële informatie wordt aangeleverd door de financieel adviseur.

5.3 Bestuurlijke betrokkenheid

Wethouder Boom geeft desgevraagd aan dat hij sinds de start van zijn wethouderschap de gemeente Venlo als aandeelhouder vertegenwoordigt bij de aandeelhoudersvergaderingen (ava's). Het gaat dan zowel om de ava van de BV Ontwikkelbedrijf Greenport als de ava van BV Campus Vastgoed Greenport.

Bij het vervullen van de rol als bestuurslid geeft hij aan dat hij zowel het financieel belang dient van de BV als aandeelhouder als het belang van Venlo/ de belastingbetaler/ burger. Hij duidt derhalve ook op de politieke component van besluiten in de ava. Als voorbeeld noemt hij het Windpark en recent de besluitvorming over park Zaarderheiken. Hij dient derhalve niet enkel het financieel (zakelijk) belang, maar ook het algemeen (politiek) belang.

Per jaar zijn er twee ava's. Die worden voorbereid in het uitvoeringsoverleg en vervolgens vindt besluitvorming plaats in het college. Bij de voorbereiding is wethouder Roest nauw betrokken (4 ogen principe). Daarnaast is afhankelijk van de onderwerpen op de agenda ook wethouder Pollux en/ of wethouder Peeters betrokken. Naast de ava's is er ook een informeel strategisch overleg van de aandeelhouders. Dit wordt ambtelijk voorbereid, maar dit gaat niet naar het college omdat er geen besluitvorming gedurende dit informeel overleg plaatsvindt.

Volgens wethouder Boom is de ambtelijke voorbereiding van de ava grondig. De besluitvorming in de ava is dan ook veelal een bekrachtiging. De voorbereidingstijd is wel altijd kort dag (besluitvorming in college op dinsdag en ava op donderdag).

Naast de voorbereiding van de ava's en informeel overleg heeft wethouder Boom ook periodiek overleg over de ontwikkeling van het gebied. Daarnaast spreekt hij de directeur Ontwikkelbedrijf en de directeur van de Campus periodiek.

Dit zorgt voor veel informatie die hij betreft bij de besluitvorming in de ava's.

Desgevraagd geeft wethouder Boom aan dat er geen bestuurlijke afstemming is ter voorbereiding van de ava. Wel heeft hij geregeld contact met de regiobestuurders, maar er is geen behoefte (noodzaak) aan een afzonderlijk overleg voorafgaand aan de ava's.

Hij geeft aan wel behoefte te hebben aan een intensivering van het periodieke intern ambtelijk overleg, zodat hij beter weet wat er speelt.

Een ander punt dat volgens hem voor verbetering vatbaar is, is bijvoorbeeld de voorbereiding van strategische ontwikkelingen.

6 Modulaire GR Sociaal Domein (MGR)

6.1 Factsheet

De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR) is een gemeenschappelijke regeling (GR) waarin de gemeenten Beesel, Bergen, Gennepe, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray (regio Noord-Limburg) participeren en is opgericht in 2014.

De MGR is een samenwerkingsverband dat de belangen van de deelnemende gemeenten behartigt ten aanzien van uitvoerende taken binnen het sociaal domein.

De eerste en tot op heden enige module waarin de deelnemende gemeenten binnen de samenwerking deelnemen is de module 'Opdrachtgeven in het sociaal domein'. Deze module richt zich op het inkopen of aanbesteden van het bieden van ondersteuning aan burgers in gemeenten van de regio Noord-Limburg, onder andere door het regionaal inkopen van (specialistische) zorg. De MGR heeft hierbij de taak om uitvoering te geven aan die werkzaamheden die noodzakelijk zijn ten behoeve van die activiteiten die regionaal worden aanbesteed in het kader van de decentralisatieopgaven, dan wel waarvan de wetgever of de deelnemende gemeenten hebben bepaald dat deze op regionaal niveau dienen te worden uitgevoerd.

Wethouder F. Schatorjé is lid van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.

6.2 Accounthouderschap

De personele invulling van het accounthouderschap is de afgelopen jaren binnen de gemeente Venlo verschillende keren gewisseld. Sinds anderhalf jaar wordt deze rol vervuld door een coördinerend beleidsadviseur uit het team Maatschappelijke Opgaven. Aan deze rol ligt geen helder geformuleerde opdracht ten grondslag.

Het accounthouderschap betreft de coördinatie van de advisering en de agendering van de begroting en jaarstukken van de gemeenschappelijke regeling en de ondersteuning van de portefeuillehouder als lid van het algemeen bestuur.

Hij stemt hierover intern af (financieel, juridisch en inhoudelijk) en extern met zijn collega's die in de andere GR-gemeenten dezelfde taak vervullen. Dit extern overleg (m.n. jaarrekening) vindt niet frequent plaats. Er worden er tijdens dit overleg nauwelijks beelden of standpunten uitgewisseld. Ook bij andere gemeenten wordt het accounthouderschap er over het algemeen als taak bij gedaan.

Informatie wordt ontvangen per email. Overleg met de GR zelf heeft een enkele maal plaats gevonden. De afspraken over informatie-uitwisseling en verslaglegging zoals formeel vastgelegd in de regeling werden tot voor kort door de MGR slecht nagevolgd. Ook escalatielijnen zijn lang niet duidelijk geweest omdat de rol van secretaris-directeur onduidelijk was. Datzelfde geldt voor de opvolging van de zienswijze op de jaarrekening. Er is geen accounthoudersoverleg waarin collega's elkaar ervaringen kunnen uitwisselen. De accounthouder ontvangt daarnaast informatie over de MGR van directe (vakinhoudelijke) collega's binnen de gemeente Venlo.

Sinds november 2019 is de gemeentesecretaris van Venlo benoemd door het AB als secretaris-directeur van de MGR. Hierdoor is de informatiestroom vanuit de MGR verbeterd ook wordt gewerkt aan een verbetering van de sturing.

Een formele evaluatie van de samenwerking, incl. besluitvorming heeft niet heeft plaatsgevonden. Wel heeft er in 2019 een quickscan plaatsgevonden, waarbij de betrokken bestuurders zijn geïnterviewd. Met het project sturing en inkoop wordt hier thans vervolg op gegeven.

Het is de accounthouder niet duidelijk welke rol de regionale raads werkgroep Grip heeft. Evenmin het verschil tussen (en de meerwaarde van) de samenwerkingswijzer (voor Venlo) en de regionale 'samenwerkingswijzer'. Beide instrumenten kennen immers deels dezelfde inhoud.

6.3 Bestuurlijke betrokkenheid

De portefeuillehouder is lid van het algemeen bestuur en sinds kort ook lid van het dagelijks bestuur. Naast de MGR is hij ook portefeuillehouder van de gemeenschappelijke regeling (GR) Omnibuzz. Beide GR's zijn zeer verschillend. Hierbij ziet hij Omnibuzz als een voorbeeld. Van beiden is hij portefeuillehouder vanaf de start van zijn wethouderschap.

Bij de MGR ziet de wethouder dat de structuur van de MGR vanaf het begin niet goed is ingeregeld.. Ook was de bestuurlijke vergadering vaak beperkt tot financiële stukken. Inmiddels worden verbeterlagen gemaakt en vinden er weer echte DB-vergaderingen plaats en is het secretaris/directeurschap van de MGR belegd bij de gemeentesecretaris van de gemeente Venlo (nov. 2019).

In het verleden was er geen ambtelijke ondersteuning, althans was dit onduidelijk en ontbrak de continuïteit. Nu is de ambtelijke ondersteuning wat betreft advisering en coördinatie bij de coördinerend beleidsadviseur van het team Maatschappelijke Opgaven belegd. Kortom de MGR heeft als gemeenschappelijke regeling de nodige verbetering te maken en dat gebeurt ook op dit moment.

Dit in tegenstelling tot het verleden toen vanwege de financiële problemen in het sociaal domein de gemeente Venlo meer een eigen koers moest varen. In die tijd heeft de gemeente Venlo ook het DB verlaten. Inmiddels is wethouder Schatorjé echter weer lid van het DB (naast de wethouders van Beesel en Venray (voorzitter)) en is de relatie met de regiogemeenten verbeterd. Het project sturing en inkoop zorgt er voor dat alle regiogemeenten nu de neuzen in dezelfde richting hebben staan en dat zorgt er voor dat de MGR beter gaat functioneren. Hierbij is het van belang dat er helderheid in rol- en taakverdeling komt en blijft.

Desgevraagd geeft wethouder Schatorjé dat hij de dubbele rol in zowel het AB als het DB niet als belemmerend heeft ervaren. Ook de rol van het portefeuillehoudersoverleg (pho) sociaal domein is wezenlijk anders dan die van de MGR. Het pho sociaal domein is veel breder dan het werkterrein van de MGR. Daarnaast houdt het pho sociaal domein zich bezig met beleid en de MGR met de uitvoering (inkoop) binnen de gemaakte afspraken.

De AB vergaderingen worden voor de wethouder voorbereid en verlopen via voorafgaande besluitvorming in het college. Hierbij wordt niet het 4 ogen principe toegepast, m.n. omdat de MGR niet politiek gevoelig is (uitvoering).

7 Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz (Omnibuzz)

7.1 Factsheet

Omnibuzz is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) die het doelgroepenvervoer voor 30 Limburgse gemeenten verzorgt op basis van de Wmo⁶.

Wethouder F. Schatorjé: lid Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur.

De Noord- en Midden Limburgse gemeenten zijn eind 2016 toegetreden (in Zuid-Limburg was Omnibuzz al langer operationeel).

Bevindingen uit begrotingen en jaarstukken:

Jaarverslag 2018

- Stevige stijging in gebruik van vervoer.
- Leidt tot toename kosten.
- Omnibuzz heeft pakket maatregelen uitgewerkt.
- Kwaliteit uitstekend.
- € 96.000 bonussen uitbetaald aan vervoerders.
- Klanttevredenheid: 8,2.
- Nieuw digitaal rit-reserveringssysteem.
- Wacht- en gesprekstijden genormaliseerd.
- Visie: stimuleren (regulier) openbaar vervoer, efficiënter organiseren.
- Verhoging frequentie sturingsinformatie aan gemeenten (6x per jaar).
- Intensivering contact met gemeenten (ambtelijk).

Begroting 2019

- de financiële positie is lastig in te schatten. Er zijn wel kengetallen voor weerstandratio, solvabiliteit en schuldquote gegeven, maar streefwaarden ontbreken.

7.2 Accounthouderschap

De huidige accounthouder is in september 2018 begonnen bij de gemeente Venlo. Hij heeft daarvoor reeds ervaring opgedaan met accounthouderschap in verschillende gemeentes.

Alle vragen van Omnibuzz die aan Venlo worden gesteld, komen bij hem binnen. Hij werkt samen met een collega die vooral de praktische vragen voor haar rekening neemt. De Gemeenschappelijke Regeling kent een Dagelijks Bestuur (DB, maximaal 6 vergaderingen per jaar) en een Algemeen Bestuur (AB, 2 vergaderingen per jaar). Omdat wethouder Schatorjé lid is van het DB, maakt de ambtelijk accounthouder onderdeel uit van de Commissie van advies. Dit is het voorbereidend overleg voor het DB, bestaande uit 7 gemeenten. Vóór ieder AB vindt een coördinatorenbijeenkomst plaats van alle beleidsmedewerkers van de 30 gemeenten.

De informatievoorziening door Omnibuzz is goed georganiseerd.

Vóór de bijeenkomsten van de adviescommissie ontvangt de accounthouder alle stukken. Dit zijn er vaak behoorlijk veel, wel zo'n 30 tot 40. De tijd om deze stukken allemaal door te nemen en van advies te voorzien is soms krap. De accounthouder leest en beoordeelt de

⁶ Op basis van de WMO zijn we als gemeente verplicht om het vervoer te regelen.

stukken op basis van zijn algemene kennis. Financiële stukken stemt hij af met de financieel adviseur. Indien nodig schakelt hij juridische expertise in van de juridisch adviseur. De accounthouder agendeert de stukken voor het UO met de portefeuillehouder.

Tussentijds wordt de accounthouder ook op de hoogte gehouden door diverse e-mails van de beleidsadviseur van Omnibuzz, bijvoorbeeld over nieuwe producten, nieuwe contracten of inkoopafspraken met vervoerders. Vanuit Omnibuzz is men heel actief met het verstrekken van informatie. Er is één vaste contactpersoon bij Omnibuzz waardoor er een makkelijke ingang is.

De laatste tijd spelen verschillende (soms technische) aanpassingen van de GR een rol. Omnibuzz is met gemeenten bezig om de mogelijkheden te bekijken om naar meer integrale vervoersvoorziening toe te groeien.

De kwaliteit van de dienstverlening is erg belangrijk. Er zijn afspraken met de vervoersbedrijven over het op tijd komen en er wordt een bonus-malusregeling gehanteerd. Klachten gaan rechtstreeks naar Omnibuzz. In de verantwoordingen van Omnibuzz wordt gerapporteerd over het aantal klachten in de gemeente Venlo en het percentage gegronde klachten.

Het digitale Dashboard Samenwerking van de gemeente Venlo heeft de accounthouder één keer aangepast, naar aanleiding van een reminder. Het accounthouderschap is één van de taken van de accounthouder, niet zijn hoofdtaak. Hij schat dat hij hier gemiddeld zo'n 6-8 uur per week mee bezig is.

Tot op heden zijn er geen evaluaties m.b.t. de GR geweest.

7.3 Bestuurlijke betrokkenheid

Venlo heeft al vanaf het begin van deze verbonden partij (2016) een rol gehad in het Dagelijks Bestuur. Wethouder Schatorjé is sinds mei 2018 wethouder en heeft toen deze verbonden partij overgenomen van wethouder Aldewereld.

De wethouder is van mening dat de GR Omnibuzz goed is georganiseerd, er is een heldere structuur, de stukken komen altijd op tijd. Het is een goed voorbeeld van een gemeenschappelijke regeling. De samenwerking met Omnibuzz is prettig, ze reageren altijd heel snel.

Omnibuzz was een al bestaande organisatie die het vervoer regelde voor de gemeenten in Zuid Limburg. Noord- en Midden Limburg zijn daarop later aangesloten, dus er was al een organisatie met veel ervaring en deskundigheid.

Hij heeft het gevoel dat Omnibuzz erg transparant is en dat we goed geïnformeerd zijn. Venlo is aan de voorkant betrokken. De lijntjes zijn kort. Alle stukken waarvoor besluitvorming nodig is, worden sowieso geagendeerd voor de collegevergadering. En in sommige gevallen naar de raad als dat nodig is, bijvoorbeeld bij het vaststellen van de begroting.

Daarnaast heeft de wethouder ook geregeld (informeel) overleg met collega bestuurders van andere gemeenten.

Omnibuzz organiseert ook klantbezoeken met de raden van de deelnemende gemeenten.

Er vindt geen evaluatie plaats m.b.t. dit samenwerkingsverband omdat we op dit moment erg tevreden zijn.

Recent is een nieuwe aanbesteding geweest van het vervoer waarbij de normtijden in het bestek zijn opgenomen die overeenkomen met de landelijke norm.

8 GR Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)

8.1 Factsheet

De Veiligheidsregio is een Gemeenschappelijk Regeling (GR) bestaande uit de 15 Noord- en Midden Limburgse gemeenten, Waterschap, Politie, Brandweer, GGD en GHO.

Het doel is de uitvoering van de wettelijke taken fysieke veiligheid en gezondheid:

- brandweezorg;
- rampenbestrijding en crisisbeheersing en
- geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

De GR kent een wettelijke basis in de Wet veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid.

Burgemeester: voorzitter Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB).

Wethouder F. Schatorjé behartigt de portefeuille gezondheid.

Stemverhouding: ieder lid van het AB heeft een gelijke stem.

Jaarlijkse bijdrage Venlo: € 10.946.660 (2018). Dit is ongeveer 22% van de totale bijdragen.

Bevindingen uit begrotingen en jaarstukken

Jaarverslag 2018:

- Negatief resultaat (€ 650k), m.n. door extreme weersomstandigheden, fors aantal extra inzetten (vrijwillige) brandweer en niet ingecalculeerde nabetaling werkgeverspremie vrijwilligers.
- Weerstandsvermogen is circa € 200.000 lager dan de benodigde capaciteit. Daarom heeft het AB in 2017 besloten dit tekort weg te werken door verhoging gemeentelijke bijdrage met € 150.000 per jaar gedurende 4 jaar (€ 0,30 per inwoner per jaar). Eventuele positieve resultaten worden in mindering gebracht.

Begroting 2019:

- Ambitie om in 2025 de gezondste en veiligste regio te zijn.
- Verdeelsystematiek bijdrage gemeenten aangepast in 2017 (harmonisatie):
 - aandeel cluster brandweer en rampenbestrijding in Gemeentefonds;
 - inwoneraantal;
 - SES-score in combinatie met aantal 0-18 jarigen.
- Verkenning samenwerkingsmogelijkheden met Veiligheidsregio Zuid-Limburg.
- De begroting bevat een risicoparagraaf en weerstandsvermogen en financiële kengetallen (bij deze laatste ontbreken de streefwaarden).
- Uitholling vermogenspositie afgelopen jaren is gestopt.
- Financiële stabiliteit is onvoldoende, op basis van weerstandsratio.
- Totale lasten: € 62,3 mln.
Totale baten: € 10,9 mln. (excl. Gemeentelijke bijdragen).
Gemeentelijke bijdragen: € 51,4 mln.

8.2 Accounthouderschap

De huidige accounthouder vult deze rol sinds de zomer van 2019 in. De directeur Bedrijfsvoering is zijn opdrachtgever, omdat de Veiligheidsregio over meerdere domeinen gaat en de financiën van belang zijn.

Doordat de stemverhouding gelijk over alle gemeenten is verdeeld (iedere gemeente heeft 1 stem) is de besluitvorming soms behoorlijk complex. Daarnaast vervult de burgemeester diverse rollen als portefeuillehouder van Venlo, maar ook als voorzitter van de GR. De veiligheidscomponent is voor iedere burgemeester een cruciale verantwoordelijkheid: zij moeten de veiligheid in hun gemeente aan de bewoners en bedrijven kunnen garanderen.

Vanwege de stemverhouding gaan wij van strategie veranderen: wij willen als Venlo meer waarde uit ons geld krijgen, meer aan de voorkant betrokken worden bij de voorbereiding van besluitvorming. Meer kansgericht kijken waar we als Venlo dingen kunnen oppakken die voor ons meerwaarde hebben.

Naast de accounthouder zijn er twee functionarissen inhoudelijk betrokken; één voor het thema veiligheid en één voor de GGD.

De accounthouder zorgt ervoor dat de stukken die van de Veiligheidsregio binnenkomen, aangeleverd worden aan het college van B&W. Besluiten zijn echter al vaak in het bestuur van de GR zijn genomen. Veel burgemeesters hebben mandaat hebben namens hun gemeente.

De accounthouder heeft weinig contact met de GR of met de accounthouders van andere deelnemers. Een overkoepelend accounthoudersoverleg bestaat niet.

De informatie komt vaak veel te laat binnen: vaak ontvangt de accounthouder op woensdag de stukken terwijl ze dezelfde dag geagendeerd moeten worden voor de collegevergadering. Daarom probeert de accounthouder nu stukken eerder te krijgen.

Recent is het beleidsplan 2020-2023 opgesteld. Dit relatief abstract en ambitieus en de financiële gevolgen zijn groot maar zijn niet in het beleidsplan verwerkt. De begroting is de afgelopen jaren toegenomen. Voor de financiële advisering is afgesproken dat de businesscontroller van het Sociaal Domein deze rol invult.

Er vinden geen evaluaties plaats over de samenwerking mede omdat deze deels zijn basis vindt in de wet. Er is ook sprake van veel beeldvorming, maar het is de vraag of wij teveel betalen voor onze deelname.

8.3 Bestuurlijke betrokkenheid

De burgemeester is voorzitter van zowel het DB als het AB. Daarnaast is wethouder Schatorjé lid van de bestuurscommissie GGD van de Veiligheidsregio. Volgens de wetgeving hebben de burgemeesters zitting in de Veiligheidsregio, niet het college van B&W of de gemeenteraad van een gemeente. Binnen de Veiligheidsregio wordt onderscheid gemaakt tussen de zogenaamde rode kolom (brandweer) en de witte kolom (GGD). Als burgemeester is hij betrokken bij de rode kolom, het veiligheidsdeel. De wethouders zijn betrokken bij de witte kolom.

De uitgaven van de Veiligheidsregio worden door de burgemeesters bepaald. De raden kunnen weliswaar zienswijzen indienen, maar het zijn de burgemeesters die beslissen. Desgevraagd zegt de burgemeester dat inderdaad de burgemeesters niet vervangen kunnen worden in de vergaderingen, maar in de praktijk wordt hier coulant mee omgegaan. De stemverhouding is nu zo dat iedere gemeente 1 stem heeft. Gelet op de financiële bijdrage van de gemeente Venlo is deze stemverhouding scheef. Dit is evenwel voor de burgemeester duidelijk een onderwerp, maar niet bij de andere gemeenten. Desalniettemin geeft de burgemeester aan dat de samenwerking goed is. Discussie vindt op de inhoud

plaats. Hierdoor is er weinig verschil van mening en kunnen de besluiten – zonder stemming - unaniem worden genomen.

Ook worden, ondanks dat hij optreedt als 'bestuursorgaan burgemeester', de documenten van de Veiligheidsregio besproken in het college. Deze worden voorbereid in een combi-uo met wethouder F. Schatorjé.

Ook is de Veiligheidsregio inmiddels op orde, kwalitatief gezien. Dat was bij de oprichting wel anders toen materieel en personeel uit de verschillende gemeenten kwam. De benodigde reparatieslag is gemaakt bij de rode kolom. Bij de GGD is nog een slag te maken, bijvoorbeeld een meer gerichte inzet van GGD-artsen voor jeugd die dat meer nodig heeft.

De informatiepositie van de burgemeester is goed. Dit komt m.n. ook doordat hij voorzitter is van het dagelijks bestuur. Ook weet hij dat op verschillende gebieden er thema-overleggroepen zijn tussen gemeenten. Ook komen 2 keer per jaar alle wethouders (bestuurscommissie GGD) en burgemeesters (bestuurscommissie Veiligheid) bij elkaar.

Tenslotte wijst de burgemeester op een recent uitgevoerd benchmarkonderzoek van Berenschot dat laat zien dat de Veiligheidsregio Limburg-noord zich gemiddeld verhoudt ten opzichte van andere Veiligheidsregio's. Ook is het rekenkamercommissie-onderzoek naar de Veiligheidsregio interessant omdat hieruit blijkt dat er veel instrumenten zijn die kunnen worden toegepast door de raad.

9 Beantwoording onderzoeksvragen

9.1 Actualiteit dashboard

Vraag:

Hoe actueel is de informatie op dit moment in het digitale dashboard?

Bevindingen:

Op basis van de steekproef die we op 1 november 2019 hebben gehouden, kan gesteld worden dat de actualiteit van het dashboard voor verbetering vatbaar is.

De financiële gegevens bleken van 2 op de 10 verbonden partijen de meest recente begroting en jaarrekening te bevatten.

9.2 Volledigheid dashboard

Het is van belang om de aangegane samenwerkingsverbanden te monitoren. Hiervoor wordt een digitaal dashboard ingericht waarin per samenwerkingsverband inzicht wordt gegeven in:

- Het doel van de samenwerking (de maatschappelijke opgave).
- Hoe getracht wordt dat doel te bereiken (de beoogde resultaten).
- Welke middelen daarvoor worden ingezet (de begrote kosten).
- Welke risico's mogelijk kunnen optreden.
- De voortgang, de feitelijk gerealiseerde resultaten die zijn bereikt en de feitelijke kosten.

Vragen:

- *Zijn de bovenstaande gegevens in het digitale dashboard opgenomen?*
- *Worden de samenwerkingsverbanden periodiek op een passende wijze geëvalueerd?*
- *Geeft deze evaluatie inzicht in de bereikte resultaten, kosten, risico's, en de mate waarin de samenwerking beantwoordt aan de motieven die aanleiding waren voor de samenwerking?*

Bevindingen:

Bij bijna alle partijen was het doel van de samenwerking en de motieven om samen te werken wel ingevuld (94%).

Bij iets meer dan de helft van de verbonden partijen waren de risico's niet in de samenwerkingswijzer opgenomen.

Van 1 op de 10 verbonden partijen waren de financiële gegevens niet ingevuld.

Het beeld met betrekking tot de evaluatie van de samenwerking is van de 6 onderzochte casussen als volgt:

- Bij één verbonden partij heeft recent een evaluatie plaatsgevonden.
- De overige 5 zijn niet recent (sinds 2016) aan een evaluatie onderworpen. Bij een enkele partij heeft de vraag wel gespeeld, maar werd dit bestuurlijk geen optie gevonden. Daarnaast is er 1 verbonden partij waarbij de samenwerking deels zijn basis vindt in de wet (Veiligheidsregio).
- Als argument waarom evaluaties niet plaatsvinden, wordt over het algemeen genoemd dat we tevreden zijn en uitbreiding niet als een betere optie zien.

9.3 Informatievoorziening en verantwoording

Vraag:

Is de informatievoorziening en verantwoording (vanuit het samenwerkingsverband) tijdig, volledig en relevant om sturing en controle (door de gemeente) mogelijk te maken?

Bevindingen:

De informatieverstrekking vanuit het samenwerkingsverband aan de gemeente verschilt sterk, zo blijkt uit de 6 onderzochte casussen. Variërend van 1 keer per jaar (BV Bodemzorg) tot zeer frequent / iedere 4 weken (BsGW, Greenport, Omnibuzz). Uiteraard is de informatievoorziening ook sterk verbonden met de aard van het samenwerkingsverband en zal het bij een aandelenbezit in een BV minder intensief hoeven te zijn.

Desalniettemin ervaart de accounthouder van Bodemzorg de informatievoorziening als onvoldoende. Helaas zijn hier formeel ook geen afspraken over gemaakt.

Bij een aantal samenwerkingspartners zijn die afspraken wél vastgelegd, bijv. bij Greenport en de MGR, maar bij de MGR werd opgemerkt dat die tot voor kort slecht werden opgevolgd. Inmiddels is wel sprake van enige verbetering.

Over het algemeen ervaren de accounthouders (en ook sommige bestuurders) de tijd die beschikbaar is tussen het moment waarop de informatie wordt ontvangen en de besluitvorming daarover als te kort. Vaak wordt gezegd dat de informatie te laat wordt aangeleverd.

Uitzonderingen daargelaten, wordt de informatievoorziening (kwantitatief en kwalitatief) als voldoende beoordeeld door de geïnterviewden. Dit komt mede doordat Venlo in diverse samenwerkingsverbanden bestuurlijk nauw betrokken is. Denk bijv. aan de Veiligheidsregio waar onze burgemeester voorzitter van het DB is.

9.4 Toetsing nieuwe samenwerkingsverbanden

Naast de bestaande samenwerkingsverbanden bevat het beleidskader tevens de uitgangspunten en richtlijnen voor het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden.

Vraag:

Zijn er sinds 2016 nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan en zijn deze getoetst aan de in de samenwerkingswijzer opgenomen uitgangspunten:

- a. Wat is de inzet van samenwerking? Wat vinden we belangrijk?*
- b. Wat willen we bereiken? Met wie?*
- c. Hoe realiseren we een goede samenwerking?*

Sinds 2017 zijn de volgende samenwerkingsverbanden opgericht.

1. In 2017 is de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD) opgericht. Deze samenwerking komt voort uit een wettelijke verplichting voor de college van burgemeester en wethouders van de gemeenten in Limburg en gedeputeerde staten van Limburg om een gemeenschappelijke regeling aan te gaan. De samenwerkingswijzer heeft als beleidskader hierbij geen rol gespeeld.
2. In 2017 is besloten om voor het museum van bommel van dam een stichting op te richten. Dit is, volgens het raadsvoorstel, gebeurd op basis van het toepassen van de samenwerkingswijzer.

3. Eind 2017 is de gemeenschappelijke regeling ICT Noord en Midden Limburg (ICT NML). Gekozen is voor een bedrijfsvoeringsorganisatie (bvo). Bij deze keuze is de samenwerkingswijzer in acht genomen zo wordt gesteld.
4. Begin 2019 is besloten tot de oprichting van de BV Deelnemingen Greenport gemeente Venlo. Bij de besluitvorming is niet verwezen naar de samenwerkingswijzer.

9.5 Implementatie nieuwe werkwijze

Vragen:

- *Is er een implementatieplan opgesteld? Cq vastgesteld?*
- *Wat hield dat implementatieplan in?*
- *Is erin voorzien dat de accounthouders getraind zouden worden? Is dit ook gerealiseerd?*
- *Wat is er na de workshops voor accounthouders gebeurd? Zijn de rollen voor accounthouder vastgelegd?*
- *(Hoe) weten de accounthouders wat van hun verwacht wordt? Wat hun rol is?*
- *Is het ook een taak voor de accounthouder om zicht te houden op ontwikkelingen bij de samenwerkingspartner? (bijv. Uitbouw en doorontwikkeling van de MGR voor het SD.*
- *Het streven was om de nieuwe werkwijze in 2018 volledig geïmplementeerd te hebben.*

Bevindingen:

Na het raadsbesluit om de digitale samenwerkingswijzer in te voeren (30-11-2016) is door de Concernstaf in 2017 een implementatieplan opgesteld, maar dit heeft geen formele status gekregen. Het is wel destijds besproken met de ambtelijk opdrachtgever.

Dit implementatieplan voorziet o.a. in het actualiseren van het overzicht van samenwerkingspartners, het vullen en actueel houden van het digitale dashboard en de rol en werkwijze van de interne accounthouders.

Voor elk samenwerkingsverband is een interne accounthouder aangewezen.

De rol van accounthouder is in het DMT van 20 maart 2017 vastgesteld (zie aanvullend ook het DMT besluit van 29-3-2017). In de workshops voor de accounthouders is deze ook toegelicht. De interne accounthouders hebben een cruciale rol als het gaat om het monitoren van samenwerkingspartners en het ontsluiten van relevante informatie voor college en raad. De accounthouder is de linking pin tussen gemeente en samenwerkingspartner(s). De interne accounthouder is verantwoordelijk voor het actueel houden van het digitale dashboard. De interne accounthouder fungeert in feite als een integrale projectleider ten aanzien van:

- de inhoudelijke opgaven die met de samenwerking gemoeid zijn;
- de financiële en juridische aansturing van en controle op de samenwerkingspartner;
- het faciliteren van een kwalitatief goed politiek- bestuurlijk proces, o.a. dmv het actueel houden van het dashboard samenwerking (hier worden nog instructie bijeenkomsten voor georganiseerd);
- het (waar nodig) aansturen van het benodigde (interdisciplinaire) team dat bij de samenwerking betrokken is.

Van belang is om op te merken dat het accounthouderschap in de praktijk verschillend wordt ingevuld. Voor de één vormt het een hoofdmoot van zijn/haar functie (of maakt het zelfs

expliciet onderdeel uit van de functiebenaming), waartegenover staat dat het voor een ander geen wezenlijk onderdeel van de functie is. De meeste accounthouders “doen het erbij”.

In de loop van 2017 zijn workshops georganiseerd waar alle accounthouders voor waren uitgenodigd. In deze workshops is meteen ook het digitale dashboard door de accounthouder ingevuld.

Na de implementatiefase zou het beheer van het dashboard overgedragen moeten worden. Dit vormt tot op de dag van vandaag nog onderwerp van bespreking tussen een aantal teams. Een centrale coördinerende rol is niet ingevuld.

10 Conclusies

In dit hoofdstuk presenteren wij u op aan de hand van de onderzoeksvragen en op grond van de voorafgaande bevindingen de belangrijkste conclusies.

1. Er is voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie een onvoldoende actueel overzicht van (in ieder geval) de belangrijkste samenwerkingsverbanden. Gegeven de gepubliceerde informatie op de samenwerkingswijzer concluderen wij dat er een incompleet, op onderdelen gedateerd overzicht bestaat van de samenwerkingsverbanden.
2. Het instrument (digitaal dashboard) waarin per samenwerkingsverband inzicht wordt gegeven in het doel van de samenwerking, de beoogde resultaten, de begrote kosten, de risico's en de feitelijk gerealiseerde resultaten die zijn bereikt en de feitelijke kosten is compleet ingericht en toegankelijk en voldoet daarmee aan de gestelde norm.
3. In slechts één van de zes onderzochte samenwerkingsverbanden heeft er sinds 2016 een (de in het beleidskader opgenomen periodieke) evaluatie plaats gevonden. Dit aspect beoordelen wij derhalve als onvoldoende.
4. Behoudens Bodemzorg Limburg vindt er vanuit de onderzochte samenwerkingsverbanden een zodanige actieve (wederzijdse), informatie-uitwisseling plaats tussen de gemeente Venlo en de betreffende organisatie dat er in voldoende mate gesproken kan worden van de mogelijkheid om te controleren en (bij te) sturen. Over het algemeen wordt door de betrokkenen ervaren dat de informatie wel (te) laat wordt aangeleverd, waardoor de tijd om een gedegen advies op te stellen als krap wordt ervaren.
5. De toepassing van de samenwerkingswijzer als leidraad voor nieuwe samenwerkingsverbanden is onvoldoende. Bij de besluitvorming over nieuwe samenwerkingsverbanden wordt weliswaar naar de samenwerkingswijzer verwezen, maar deze wordt niet als aantoonbare leidraad toegepast. Ook van een toetsing aan de leidraad is niet gebleken. De genoemde uitgangspunten in de leidraad komen wel in de besluitvorming aan de orde maar een verwijzing naar de samenwerkingswijzer is niet opgenomen. Weliswaar biedt de notitie 'Grip op samenwerking', uitgebracht door de raadsgriffiers in Noord-Limburg in september 2019, waardevolle adviezen en acties maar heeft geen formele status en is niet geïmplementeerd.
6. In die situaties waarin Venlose bestuurders zowel DB- als AB-lid zijn wordt deze rolscheiding nog onvoldoende gepraktiseerd, zowel wat betreft bestuurlijk handelen als ambtelijke advisering. In de praktijk lijken deze rollen zowel ambtelijk als bestuurlijk door elkaar te lopen.
7. De rol van accounthouder is weliswaar beschreven en vastgesteld, maar wordt in de praktijk wisselend en vaak als 'nevenactiviteit' ingevuld. De beoogde interne training voor deze accounthouders heeft niet plaats gevonden als gevolg van een interne functiewisseling van de beoogd trainer. De professionele rolinvulling van het accounthouderschap is onvoldoende.

Slotconclusie

Ten aanzien van de hoofdvragen uit ons onderzoek, i.c. 'op welke wijze geeft de gemeente sturing aan en houdt de gemeente toezicht op de samenwerkingspartners' en 'in welke mate is de digitale samenwerkingswijzer in de organisatie geïmplementeerd en werkt deze conform de uitgangspunten', concluderen wij dat er zeker verbeterlagen zijn gemaakt, maar dat er op dit moment nog niet gesproken kan worden van een (in voldoende mate) adequate sturing en beheersing van de samenwerking met onze verbonden partijen.

Nog te vaak is er sprake van wisselingen, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Er ontbreekt vaak belangrijke stuurinformatie en te weinig wordt de samenwerkingswijzer gehanteerd als leidraad voor nieuwe ontwikkelingen.

Wij merken daarnaast echter ook op dat de samenwerkingswijzer als instrument goed is geïmplementeerd en dat accounthouders en bestuurders, ondanks de geconstateerde onvolkomenheden, over het algemeen buitengewoon betrokken zijn en goed geïnformeerd over de stand van zaken. Niet altijd is het ontbreken van actuele sturingsinformatie immers een onvolkomenheid die gemeente Venlo is aan te rekenen.

11 Aanbevelingen

1. Geef opdracht aan de betreffende team(leider)s om -per direct- de informatie met betrekking tot de samenwerkingsverbanden te actualiseren;
2. Beschrijf en harmoniseer de rol en werkwijze van accountmanagers binnen onze organisatie. Geef het team P&O opdracht om de (niet doorgegangene) training voor deze groep medewerkers alsnog te organiseren, desnoods extern;
3. Beleg, in het verlengde van de (concern-) kaderstelling en (concern-) controlfunctie, binnen het team concernstaf de regiefunctie op verbonden partijen, i.c. het volgen van externe ontwikkelingen die verband houden met verbonden partijen, waaronder wet- en regelgeving, het opstellen van kaders, adviseren daarover en toezien op de naleving ervan;
4. Geef het team concernstaf, in het verlengde van de vorige aanbeveling opdracht om u te adviseren over het document 'Grip op samenwerking', gericht op formalisatie en implementatie van de hierin opgenomen adviezen en acties;
5. Beleg, in het verlengde van het P&C-functie, binnen het team financiën de procescoördinatie, i.c. de verantwoordelijkheid voor het tijdig, compleet en juist (laten) invullen van de samenwerkingswijzer en het opstellen van een (periodieke) evaluatiekalender, waarbij binnen een periode van zes jaar alle samenwerkingsverbanden worden geëvalueerd;
6. Laat (de evaluatie van) de samenwerkingspartners opnemen in de betreffende teamplannen;
7. Dwing ambtelijk en bestuurlijk bij verbonden partijen (consequenter dan nu het geval is) de naleving van aanleveringstermijnen af. Verbindt hieraan zo nodig consequenties;
8. Geef de Concernstaf de opdracht om samen met het team Communicatie binnen de organisatie meer bekendheid te geven aan het instrument samenwerkingswijzer, niet alleen voor de (huidige) accountmanagers;
9. Heb explicieter aandacht voor de scheiding van rollen, taken en verantwoordelijkheden in die situaties waarin Venlose bestuurders zowel DB- als AB-lid zijn, zowel wat betreft bestuurlijk handelen als ambtelijke advisering. Overweeg om, indien de statuten of de regeling dit mogelijk maken, de personele invulling van het AB- en DB-lidmaatschap te scheiden eventueel door u in het AB te laten vervangen door een ander collegelid. Indien dit niet mogelijk is om deze scheiding in ieder geval ten aanzien van de ambtelijke advisering strikt te hanteren;
10. Geef de Concernstaf opdracht om voornoemde aanbevelingen procesmatig te implementeren.

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording

Documenten en (digitale) informatiebronnen

- Raadsvoorstel en besluit 2016/74: Digitale Samenwerkingswijzer gemeente Venlo (incl. bijlagen). Raad d.d. 30-11-2016.
- <https://venlo.samenwerkingswijzer.nl>
- Grip op samenwerking, notitie van de raadsgriffiers in Noord-Limburg, september 2019.

Interviews en gesprekken

- Procesmanager Concernstaf d.d. 16-9-2019 (in 2016 betrokken bij de invoering van de digitale Samenwerkingswijzer)
- Accounthouder Bodemzorg d.d. 13-1-2020
- Accounthouder BsGW d.d. 13-1-2020
- Accounthouder Greenport d.d. 13-1-2020
- Accounthouder MGR Sociaal Domein d.d. 16-1-2020
- Accounthouder Omnibuzz d.d. 6-1-2020
- Accounthouder Veiligheidsregio d.d. 27-1-2020
- Portefeuillehouder Bodemzorg (wethouder A. Roest) d.d. 17-2-2020
- Portefeuillehouder BsGW (wethouder A. Roest) d.d. 17-2-2020
- Portefeuillehouder Greenport (wethouder E. Boom) d.d. 17-2-2020
- Portefeuillehouder MGR Sociaal Domein (wethouder F. Schatorjé) d.d. 5-3-2020
- Portefeuillehouder Omnibuzz (wethouder F. Schatorjé) d.d. 20-2-2020
- Portefeuillehouder Veiligheidsregio (burgemeester A. Scholten) d.d. 11-3-2020

Bijlage 2. Opdrachtformulering

Onderwerp	<i>Interne grip op verbonden partijen</i>
Ambtelijk Opdrachtgever	<i>Jos Beckers (Concerncontroller)</i>
Bestuurlijk Opdrachtgever	<i>Ad Roest (p/fh organisatie, bedrijfsvoering)</i>
Opdrachtnemer	<i>Harry Smeets (beleidscontroller)</i>
Mede opdrachtnemer	<i>Rob Lamberts en Lizet van Onna (businesscontrollers)</i>
Datum	<i>17 juni 2019</i>
Doel	<p>In 2016 is de digitale samenwerkingswijzer vastgesteld en het beleidskader geactualiseerd met als doel een betere sturing en controle van onze samenwerking en een goed overzicht van onze samenwerkingsverbanden.</p> <p>Na een aantal jaar hiermee gewerkt te hebben willen we evalueren in hoeverre het toen beoogde doel is bereikt. Om die reden voeren wij een onderzoek uit conform artikel 213a (GW), zoals opgenomen in het Controlplan 2019.</p> <p>Dit onderzoek heeft als doel inzicht te krijgen in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>de wijze waarop sturing wordt gegeven aan en toezicht wordt gehouden op de samenwerkingspartners;</i> • <i>de mate waarin de digitale samenwerkingswijzer in de organisatie geïmplementeerd is en werkt conform de uitgangspunten.</i>
Eindresultaat	<p><i>Wat wil je bereiken?</i></p> <p>De uitkomsten van het onderzoek worden vastgelegd in een rapportage. De rapportage bevat een analyse van de onderzoeksresultaten en indien nodig aanbevelingen voor verbeteringen.</p> <p>Op basis van de resultaten van het onderzoek stelt het college indien nodig een plan van verbetering op. De rapportage en het plan van verbetering worden ter kennisgeving aan de raad aangeboden.</p>
Activiteiten	<p><i>Wat ga je daarvoor doen?</i> <i>+ wat lever je concreet op</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Toetsingskader opstellen om de sturing en toezicht op</i>

	<p><i>samenwerkingspartners aan te toetsen;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Middels een steekproef inzoomen op een aantal samenwerkingspartners.</i> • <i>Dossieronderzoek en interviews (portefeuillehouder, accountmanager, accounthouders, procesmanager verbonden partijen).</i> • <i>Eventuele acties die gedurende het onderzoek naar voren komen.</i> • <i>Opleveren onderzoeksrapport inclusief collegevoorstel, presentatie resultaten aan directie en college.</i>
Middelen	<p><i>Welke middelen heb je nodig?</i></p> <p>Het onderzoek wordt in eigen beheer uitgevoerd zodat geen materieel budget ingezet hoeft te worden.</p> <p>Tijdsraming conform jaarplan: 20 uur (opdrachtnemer), 190 uur (mede-opdrachtnemers), 25 uur (ondersteuning).</p> <p>Bereidheid van betrokkenen om mee te werken aan het onderzoek (interviews, documentatie aanleveren).</p>
Planning	<p><i>Wanneer ga je wat doen?</i></p> <p>Opdrachtformulering in Directie en College: juni Onderzoekperiode: juli-oktober Rapportage: oktober/november 2019</p>
Risico's	<p><i>Welke risico's en randvoorwaarden zijn er om dit te doen slagen? Wat te doen om risico's te beheersen?</i></p> <p>Beschikbare capaciteit indien zich onvoorziene opdrachten voordoen, waarvoor geprioriteerd moet worden.</p> <p>Beschikbaarheid van informatie (o.a. P&C-producten van de betreffende samenwerkingspartners).</p>
Communicatie	<p><i>Met wie en hoe communiceer je dit?</i></p> <p>Dit is een intern onderzoek, interne communicatie richting betrokkenen en in Directie en College. De rapportage en het eventuele verbeterplan worden ter kennisgeving aan de raad aangeboden.</p>

Bijlage 3: inventarisatie actualiteit dashboard

Samenwerking	Begroting	Realisatie	Doel	Motieven	Risico's	Opmerkingen
GR ADV-Limburg	2020	2019	Nee	Ja	Nee	- Realisatie 2019 gegeven, 2018 niet. Is dit goed ingevuld?
GR BsGW	2018	2017	Ja	Ja	Deels	- De risico's zijn kort door de bocht beschreven
GR ERMN	2019	2018	Ja	Ja	Nee	
GR GOTPOO	N.v.t.	N.v.t.	Ja	Ja	Nee	- Gemeente betaalt geen financiële bijdrage
GR Grenspark MSN	2018	2017	Ja	Ja	Nee	
GR ICT NML	Nee	Nee	Ja	Ja	Nee	
GR Maasveren	2019	2018	Ja	Ja	Ja	- Realisatie 2016 en 2017 niet ingevuld
GR VRLN	2018	2017	Ja	Ja	Deels	- De risico's bevatten geen beheersmaatregelen
GR WAA	2019	2018	Ja	Ja	ja	
GR Omnibuzz	2020	2019	Ja	Ja	Nee	
GR MGR Sociaal domein	2019	2018	Ja	Ja	Deels	- Geen realisatie voor 2017
GR RUD	2020	2017	Ja	Ja	Nee	- Geen realisatie voor de jaren 2018
ASL	2020	2019	Ja	Ja	Nee	
KCV	2019	2018	Ja	Ja	Ja	
Omroep Venlo	2018	2019	Ja	Ja	Ja	
OGVO	Nee	Nee	Nee	Ja	Deels	- Er zijn geen financiële gegevens beschikbaar - Heeft gemeente financieel belang?
Poppodium Grenswerk	?	?	Ja	Ja	Deels	- De financiële gegevens zijn fout weergegeven waardoor deze niet leesbaar zijn - Basisgegevens verkeerd ingevoerd, hier moet naar

						gekeken worden
Bibliotheek	2018	2017	Ja	Ja	ja	
Spring	2018	2018	Ja	Ja	Deels	- Geen beheersmaatregelen bij de risico's
Venlo Partners	2018	2017	Ja	Ja	nee	
Theater de Maaspoot	2018	2017	Ja	Ja	Deels	
BNG Bank	2019	2018	Ja	Ja	Nee	
Bodemzorg Limburg	2020	2019	Ja	Ja	Nee	
Campus vastgoed Greenport Venlo	2020	2018	Ja	Ja	ja	
Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	2020	2018	Ja	Ja	Ja	
CBL	2019	2018	Ja	Nee	Nee	
CSV Amsterdam	2019	2018	Ja	Ja	Nee	- Motieven zijn alleen helemaal onderaan de pagina te zien, niet tussen de basisgegevens
WML	2018	2017	Ja	Ja	Nee	
Enexis	2018	2017	Ja	Ja	Nee	
PBE	2019	2018	Ja	Nee	Nee	
Verkoop Vennootschap	2019	2018	Ja	Ja	Nee	- Motieven zijn alleen helemaal onderaan de pagina te zien, niet tussen de basisgegevens
Vordering op Enexis	2019	2017	Ja	Ja	Nee	- Motieven zijn alleen helemaal onderaan de pagina te zien, niet tussen de basisgegevens
BPL	N.v.t.	N.v.t.	Ja	Ja	Nee	- Motieven zijn alleen helemaal onderaan in de pagina te zien, niet tussen de basisgegevens - Gemeente betaalt geen financiële bijdrage

Bijlage 3: Grip op Samenwerking

(separaat bijgevoegd)